

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ**

" СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ "

(для магістрів)

Київ 2018

Підготовлена професором кафедри фінансів, банківської та страхової справи МАУП В.Д.Бігдашем

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської та страхової справи ННІМЕФ ПрАТ «ВНЗ МАУП» (Протокол № 10 від 15.03.2018 р.)

Затверджено Вченою радою Навчально-наукового інституту менеджменту, економіки та фінансів ПрАТ «ВНЗ МАУП» (Протокол № 3 від 19.03.2018 р.)

Бігдаш В.Д. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни "Страховий менеджмент" (для спеціалістів, магістрів). - К.: МАУП, 2018. – 63 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, зміст дисципліни “Страховий менеджмент”, методичні матеріали до семінарських та практичних занять, методичне забезпечення самостійної роботи студентів, методичне забезпечення контролю знань, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна "Страховий менеджмент" входить до програм фахової підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації слухачів Міжрегіональної Академії управління персоналом по освітньо-кваліфікаційних рівнях магістра.

Мета вивчення дисципліни – надання глибоких знань із питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів управління страхуванням, перестрахованням та формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням в діяльності страхових організацій.

Завдання дисципліни:

1. Вивчення сутності, ролі і механізму управління страховою діяльністю, що дозволить сформувати рівень знань для успішного застосування в галузі страхування та повністю використовувати можливості страхового захисту в роботі та особистому житті.

2. Вивчення засобів організації та розвитку страхової компанії й регулювання страхової діяльності.

3. Набуття знань з основних напрямків управління страховою діяльністю з позицій здобутків вітчизняного та зарубіжного досвіду.

4. Набуття практичних навичок планування та прийняття управлінських рішень при здійсненні страхування, перестраховання та інвестиційної діяльності страхових компаній.

Наявність глибоких та сталих знань по дисципліні "Страховий менеджмент" є обов'язковою для завершення навчання за програмами підготовки магістра.

Предмет дисципліни – відносини, що виникають у процесі управління формуванням, розподілом та використанням фондів страхових компаній при наданні страхових послуг суб'єктам ринкової економіки.

Дисципліна «Страховий менеджмент» складається з трьох змістовних модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту

Змістовий модуль 2. Функції страхового менеджменту

Змістовий модуль 3. Ключові напрямки страхового менеджменту

Змістовий модуль “ Теоретичні основи страхового менеджменту ” – це система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності засвоєння студентом загальних теоретико-методичних засад страхового менеджменту.

Змістовий модуль “Функції страхового менеджменту” – це система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності засвоєння студентом теоретико-практичних засад та конкретних функцій страхового менеджменту.

Змістовий модуль “Ключові напрямки страхового менеджменту” – це система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності засвоєння студентом теоретико-практичних засад та конкретних процедур управління маркетинговою діяльністю, ризиками страхової діяльності, перестрахованням, фінансовою діяльністю страховика.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни

Методична основа дисципліни “Страховий менеджмент” своєю основою має сучасні економічні теорії та концепції менеджменту, страхування, фінансового менеджменту і теорії економічних ризиків, світовий досвід з теорії та практики організації страхування та надання страхових послуг, розробки провідних вчених і працівників страхового бізнесу країн з сталою ринковою економікою, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичні і практичні досягнення практики менеджменту страхової діяльності на національному страховому ринку.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ „СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

Пояснювальна записка

Практичне заняття — форма навчального заняття, під час якого студенти детально вивчають окремі теоретичні положення навчальної дисципліни та набувають вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття, як правило, ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі — тестах для виявлення ступеня опанування студентами необхідних теоретичних положень, завданнях різної складності для розв'язання їх на занятті. Практичні заняття провадяться наступним чином:

1. Вступне слово викладача (мета заняття, основні проблеми, що розглядатимуться).
2. Коротке опитування.
3. Самостійне виконання завдань.
4. Аналіз типових помилок.

Під час практичних занять провадяться ділові ігри, тематика яких пов'язана з конкретними проблемами страхування або з прикладними питаннями здійснення страхового бізнесу, може містити завдання ситуаційного моделювання з актуальних проблем страхування та ін.

Підготовка до практичних занять потребує ґрунтовної теоретичної і практичної самостійної підготовки студента. При проведенні цих занять студенти можуть виконувати самостійну роботу як індивідуально, так і невеликими групами.

Семінарське заняття — форма навчального заняття, на якому відбувається обговорення попередньо визначених питань, до яких студенти готують тези виступів, реферати. Все це потребує певної самостійної роботи. На кожному семінарському занятті викладач оцінює виступи студентів, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Семінар є одним з основних видів практичних занять і ефективним засобом розвитку у студентів культури наукового мислення. Викладач у ході семінарського заняття може вирішувати такі завдання:

- повторення та закріплення знань;
- контроль знань;
- педагогічне спілкування, творча співпраця;
- узагальнення і оцінювання знань студентів.

Мета семінарів при вивченні дисципліни „Страховий менеджмент” — ознайомлення студентів з особливостями самостійної роботи з літерату-

рою, першоджерелами з дисципліни та методикою їх опрацювання, підготовка до написання рефератів, формування навичок участі колективних заходах – навчальних прес-конференціях, круглих столах, дискусіях.

Реферат — форма роботи цікава і поліваріантна. Її використання потребує значної попередньої роботи як студентів, так і викладачів. До того ж у ході самого заняття важливо створити умови, які б стимулювали процес творчості, дискусії.

Дискусія є однією з найпоширеніших форм семінарського заняття. Мета дискусії - виявити відмінності в розумінні питання і у творчій суперечці установити істину, прийти до спільної точки зору. Змістовна самостійна підготовка студента у цьому разі — накопичення необхідних знань з теми. Дискусія збагачує зміст вже відомого студентам матеріалу, допомагає його впорядкувати і закріпити.

Прес-конференція застосовується і виправдовує себе, як правило, тоді, коли йдеться про семінар, на якому розглядаються складні теоретичні проблеми, категорії та формування.

Особливості побудови семінару у цьому випадку такі:

- група складає запитання щодо проблеми, авторів найбільшої кількості питань зараховують до учасників прес-конференції;
- автори найцікавіших запитань займають місця за столом учасників і задають запитання групі.

Механізм проведення прес-конференцій достатньо традиційний. Важливо обмеження в часі, оскільки буде втрачена динаміка і весь семінар "розвалиться". Ця форма цікава для студентів, тут може виявитись їх самостійність і творчість, але коригуюча і оцінююча роль належить викладачеві.

У практиці викладання дисципліни „Страховий менеджмент” будуть застосовуватися поєднання таких видів семінарських занять:

- семінар запитань і відповідей;
- семінар — розгорнута бесіда, яка передбачає ґрунтовну підготовку студентів з питань;
- семінар, що передбачає усні відповіді студентів з наступним їх обговоренням;
- семінар — дискусія за принципом "круглий стіл", "презентація";
- семінар, що передбачає обговорення письмових рефератів студентів та їх оцінювання;
- семінар — конференція, робота з малими групами;
- семінар — вирішення проблемних завдань, конкретних ситуацій;
- семінар — прес-конференція;
- семінар — "мозкова атака".

Плани семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту

Семінарське завдання 1

Тема 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні

1. Еволюція комерційного страхування.
2. Зміст основних категорій комерційного ринкового страхування.
3. Функції та принципи страхування.
4. Ринок сучасного комерційного страхування в Україні та тенденції.

Література [1-5,15-18,22,26,36, 39-41, 48-52, 54, 57, 59 -60, 62, 89,95]

Семінарське завдання 2

Тема 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту

1. Поняття менеджменту страхової діяльності.
2. Страхова організація як система: її складові та взаємозв'язок.
3. Принципи та функції менеджменту страхової діяльності.

Література [9,15,27,31,33,42,45,50,51,55,61,89,94]

Змістовий модуль 2. Функції страхового менеджменту

Семінарське завдання 3

Тема 3. Планування страхової діяльності

1. Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи.
2. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.
3. Типовий бізнес-план та його основні розділи.
4. Основні вимоги та технологія складання економічного обґрунтування страхової діяльності.

Література [1-5,9,14,27,31,33,42,45,47,50,51,55,61,89,94]

Семінарське завдання 4

Тема 4. Організація страхової компанії

1. Зміст і принципи організації страхової діяльності.
2. Основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні.
3. Процес створення страхової компанії.
4. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.

Література [1-5,7-10,12,27,31,33,42,45-47,50,51,55,61,63-66,78,89,94]

Семінарське завдання 5

Тема 5. Управління діяльністю страховика

1. Основні типи організаційних структур управління страхової компанії, їх переваги та недоліки, вдосконалення.
2. Стратегічний менеджмент страхової діяльності та напрямки його розвитку в Україні.
3. Кадровий менеджмент та маркетинг. Система підготовки і перепідготовки персоналу та її організація.
4. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.

Література [1-5,7-10,12,16,27,31,33,42,45-47,50,51,55,61,65,80,89,94]

Семінарське завдання 6

Тема 6. Контроль та звітність страхової компанії

1. Правове регулювання страхових відношень. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності.
2. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності
3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та її функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку.
4. Фінансова звітність страховика.

Література [1-5,7-10,14,20,27,31,33,42,44,46,50,51,55,61,89,94]

Змістовий модуль 3. Ключові напрямки страхового менеджменту

Семінарське завдання 7

Тема 7. Управління маркетинговою діяльністю

1. Сутність та складові страхового маркетингу.
2. Управління наданням окремих видів страхових послуг. Процес розробки страхового продукту.
3. Продуктові стратегії та їх різновиди: товарна та ринкова.
4. Управління портфелем конкурентноспроможних страхових послуг.
5. Управління системою продажів страхових продуктів.

Література [1-5,9,16,19,23-26,30-31-34,39,40,42,45,47-52,55,61-64,67,69,70,93-95]

Семінарське завдання 8

Тема 8. Управління ризиками страхової діяльності

1. Повний цикл управління ризиками в страховій компанії і особливості основних етапів його застосування.
2. Ідентифікації страхових ризиків і андеррайтинг в страхуванні.
3. Оцінка ризиків страхової діяльності.
4. Організаційно-технічні способи та фінансово-договірні способи управління ризиками, застосування перестраховання.

Література [1-6,8,11,27,31,33,39,42,45,48,50,51,55,61,63,89,94]

Семінарське завдання 9

Тема 9. Управління перестраховальною діяльністю

1. Визначення, зміст та принципи перестраховання.
2. Законодавче регулювання перестраховальної діяльності.
3. Управління пропорційним та непропорційним перестраховання.
4. Факультативне та облігаторне перестраховання.

5. Особливості перестраховальної діяльності з вітчизняними та закордонними перестраховиками.

Літ ерат ура [1-5,9,14,27,29,31,33,42,43,45,47,49,50,51,55, 62,66,76,89,94]

Семінарське завдання 10

Тема 10. Управління фінансовою діяльністю страховика

1. Сутність та функції фінансового менеджменту страховика.
2. Оцінка фінансових ресурсів страхової компанії, їхніх джерел і форм руху. Статутний капітал. Гарантійний фонд. Страхові резерви.
3. Планування фінансової діяльності страхової компанії.
4. Управління формуванням та використанням прибутку.
5. Управління інвестиційним портфелем.
6. Управління платоспроможністю страховика.
7. Податковий менеджмент страхової діяльності.

Літ ерат ура [1-13,20-22,27-29,31,33,35,37,42-45,47,50,51,55,56,61,68,71-73,77,89,94,95]]

ТЕСТИ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1-й ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

1. Тестові завдання по змістовному модулю 1 «Теоретичні основи страхового менеджменту»

1. Страховий менеджмент – вид діяльності, спрямований на працівників страховика з метою координації їх дій для досягнення поставлених перед страховою компанією цілей, а саме:

- 1) для надання страхових послуг страхувальникам,
- 2) перестраховування ризиків;
- 3) для комерційної діяльності на фондовому ринку;
- 4) фінансового управління страховими резервами.
- 5) перше, друге та четверте разом.

2. Які форми страхування визначені законодавством в Україні?

- 1) Добровільне і обов'язкове;

- 2) життя і загальне;
- 3) особисте, майнове, відповідальності;

3. Інвестиційна функція реалізується страховиком:

- 1) Шляхом прямих інвестицій створених страхових резервів;
- 2) Через фінансових посередників;
- 3) З застосуванням безпосереднього кредитування інших суб'єктів підприємництва;
- 5) Виконавчою дирекцією страховика тільки по напрямкам, встановленим чинним законодавством.

4. Предмет страхового менеджменту:

- 1) система фінансових відносин, яка формується в страховій компанії між адміністрацією та фінансовими посередниками фондового ринку у процесі реалізації коштів страхового фонду;
- 2) система виробничих відносин, яка формується в страховій компанії між працівниками керуючої та керованої систем компанії у процесі створення страхового продукту, призначеного для потреб страхового ринку;
- 3) страхова компанія та її зовнішнє оточення.

5. Страховий менеджмент - це:

- 1) вид діяльності, спрямований на працівників страхової компанії з метою координації їх дій для надання страхових послуг страхувальникам, пере-страхування та фінансового управління страховими резервами;
- 2) вид діяльності, спрямований на працівників страхової компанії з метою координації їх дій для надання тільки фінансових послуг страхувальникам - суб'єктам фінансових ринків.

6. Цілі страхового менеджменту поділяють на:

- 1) державні і суспільні;
- 2) загальні і специфічні;
- 3) економічні і правові;
- 4) управлінські і фінансові.

7. До загальних функцій страхового менеджменту відносять:

- 1) прогнозування, планування; організування; мотивування; контролювання; координування;
- 2) формування місії, стратегії, політики, управління дослідженнями, маркетинговою діяльністю виробництвом, фінансами, людськими ресурсами.

8. До загальних функцій страхового менеджменту не відноситься функція:

- 1) планування;
- 2) організації;
- 3) перестраховування;
- 4) мотивації.

9. До конкретних функцій страхового менеджменту відносять

- 1) прогнозування, планування; організування; мотивування; контролювання; координування;
- 2) формування місії, стратегії, політики, управління дослідженнями, маркетинговою діяльністю, фінансами, людськими ресурсами;
- 3) укладання і супровід договорів страхування та перестраховування, розробка правил страхування, виконання актуарних розрахунків.

10. Які ознаки найбільше повно характеризують страховика?

- 1) Це суб'єкт підприємництва у формі господарського товариства зі статутним фондом не менше 10 млн. євро, оплаченим грошима.
- 2) Це суб'єкт підприємництва зі статутним фондом не менше 1 млн. євро.
- 3) Це фінансова установа, що має ліцензію на необхідні види страхування.

11. Економічною метою страхового менеджменту є:

- 1) розвиток страхового ринку;
- 2) максимізація поточного прибутку;
- 3) розробка якісних страхових продуктів;
- 4) максимізація вартості страхової компанії.

12. Основними призначеннями комерційного страхування є:

- 1) Захисне і стабілізуючо-соціальне.
- 2) Захисне, накопичувальне і інвестиційне.
- 3) Інвестиційне, розподільче, розвитку операцій на міжнародному фінансовому ринку.
- 4) "1" та "2" разом узяті.

13. Що таке комерційне страхування?

- 1) Це фінансовий механізм для компенсації матеріальних збитків, нанесених страхувальнику, їм самим за рахунок його власних засобів, накопичених заздалегідь, через товарно-грошові відносини з іншими суб'єктами підприємництва, підприємствами й організаціями.
- 2) Це фінансовий механізм для передачі клієнтами своїх ризиків страховику, що на договірній основі компенсує нанесений його клієнту збиток зі страхового фонду, створюваного страховиком зі страхових платежів клієнтів, що вступили з ним у товарно-грошові відносини і, що купили в нього особливий вид товару - страхові послуги.
- 3) 1) та 2) разом.

14. Страхова компанія може здійснювати обов'язкове страхування:

- 1) На підставі рішення Загальних зборів засновників страховика.
- 2) При наявності відповідної Постанови Кабінету Міністрів.
- 3) При наявності ліцензії на подібний вид добровільного страхування і досвіду роботи в ньому 3 роки.

4) Після одержання відповідної ліцензії на даний вид обов'язкового страхування.

15. Головне призначення страхування - це:

- 1) Забезпечення безперервності процесу економічного розвитку суспільства.
- 2) Забезпечення безперервності процесу соціального розвитку суспільства.
- 3) Забезпечення безперервності процесу виробництва матеріальних благ.
- 4) Забезпечення високої прибутковості в системі підприємницьких відносин.
- 5) Перше та друге разом.

16. Які з перелічених далі видів діяльності заборонено виконувати страховій компанії?

- 1) Перестраховувати ризики іноземних страховиків;
- 2) купувати для своїх потреб і продавати акції, емітовані комерційними банками,
- 3) надавати консультаційні послуги з питань страхування та ризику-менеджменту;
- 4) надавати кредити страхувальникам, які тривалий час страхують ризики цивільної відповідальності.

17. Структура страхового ринку складається з:

- 1) Страховиків і страхувальників.
- 2) Уповноваженого органу нагляду за страховою діяльністю.
- 3) Застрахованих і одержувачів страхових виплат.
- 4) Страхових посередників - агентів, брокерів.
- 5) Усього перерахованого вище.
- 6) Перше та друге разом.

18. Інфраструктура страхового ринку складається з:

- 1) Страховиків і страхувальників.
- 2) Страхових агентів і брокерів.
- 3) Будь-яких страхових і нестрахових посередників.
- 4) Застрахованих і одержувачів.
- 5) Уповноваженого органу нагляду за страховою діяльністю.

19. Які з перерахованих функцій виконує Ліга страхових організацій України?

- 1) Надає дозвіл на організацію філій страховиків;
- 2) здійснює перестраховування ризиків;
- 3) сприяє удосконаленню страхового законодавства;
- 4) надає інформаційні та навчальні послуги своїм членам;
- 5) підтримує міжнародні контакти зі страховими об'єднаннями.
- 6) третє, четверте та п'яте разом.

20. Які з функцій не здійснює Уповноважений орган у справах нагляду за страховою діяльністю?

- 1) Реєстрація страхових договорів, за якими частина ризиків передається на перестраховання нерезидентам;
- 2) контроль за платоспроможністю страховиків;
- 3) визначення мінімального розміру статутного фонду для страховиків;
- 4) надання ліцензій на право здійснення страхової діяльності;
- 5) розробка страхових тарифів для страхових компаній по добровільним видам страхування;
- 6) прийняття рішень про виключення страховиків з Єдиного державного реєстру страховиків (перестраховиків);
- 7) опрацювання проектів законодавчих актів з питань страхової діяльності.
- 8) перше, третє, п'яте разом;
- 9) усе перераховане.

21. Уповноваженим органом державної виконавчої влади, що здійснює нагляд за страховою діяльністю в Україні є:

- 1) Міністерство фінансів України;
- 2) Нацкомфінпослуг;
- 3) Антимонопольний комітет;
- 4) Ліга страхових організацій України.

**Тестові завдання
до змістовного модулю 2
«Загальні функції страхового менеджменту»**

1. Бізнес-план - це:

- 1) прогнозна комплексна програма перспективного розвитку страхової компанії;
- 2) вихідний документ, де узагальнюється вся інформація про ринок страхових послуг;
- 3) техніко-економічне обґрунтування запланованої страхової діяльності;
- 4) всі відповіді правильні.

2. Бізнес-план складають на період:

- 1) до одного року;
- 2) на 3-5 років;
- 3) на квартал;
- 4) до одного місяця.

3. План функціонування страхової компанії при ліцензуванні включає:

- 1) техніко-економічне обґрунтування запланованої страхової діяльності;

- 2) прогноз розвитку страхових операцій на три або більше років;
- 3) загальний розмір страхових внесків, прийнятих страховиком від страхувальників;
- 4) баланс доходів і витрат страховика.

4. Спеціалізований бізнес-план подається:

- 1) в державний орган нагляду і контролю для отримання ліцензії;
- 2) страхувальникам при укладанні договорів страхування;
- 3) в регіональні управління Міністерства фінансів;
- 4) в Антимонопольний комітет.

5. Резюме бізнес-плану – це:

- 1) документ, який містить загальну характеристику страховика;
- 2) документ, в якому наводяться дані про керівника компанії;
- 3) самостійний документ, що містить основні положення всього бізнес-плану;
- 4) документ, в якому наводяться дані види діяльності страхової компанії.

6. Бюджетування – це:

- 1) інструмент управління страховою компанією;
- 2) технологія фінансового планування;
- 3) процес складання, прийняття та подальший контроль бюджетів;
- 4) всі відповіді правильні.

7. Безпосередньою діяльністю страховика є:

- 1) страхування, перестрахування;
- 2) фінансове управління страховими резервами;
- 3) торгівля банківськими металами;
- 4) аудиторські перевірки
- 5) перше та друге разом.

8. У яких формах підприємств можуть створюватись страховики в Україні?

- 1) фізичні особи, зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності;
- 2) юридичні особи, зареєстровані у формі акціонерних, повних, командитних товариств і товариств з додатковою відповідальністю;
- 3) юридичні особи у формі товариств з обмеженою відповідальністю і приватних підприємств.

9. Кептивна страхова компанія:

- 1) Працює у визначеному секторі страхувальників.
- 2) Обслуговує корпоративні інтереси структур її акціонерів.
- 3) Створюється для страхування ризиків за межами України.
- 4) Може бути створена тільки іноземними засновниками - нерезидентами даної країни.
- 5) Перше і друге разом.

10. Філія страхової компанії має право:

- 1) укладати та обслуговувати договори страхування;
- 2) приймати рішення про свою ліквідацію;
- 3) проводити ревізії діяльності інших філій;
- 4) займатися рекламною діяльністю компанії.

11. Об'єднання страховиків:

- 1) координують ринкову діяльність страхових компаній;
- 2) здійснюють страхову діяльність;
- 3) здійснюють посередницьку страхову діяльність;
- 4) забезпечують фінансову надійність страхових операцій страховика.

12. Реорганізація страхових організацій не може проводитись шляхом:

- 1) злиття;
- 2) приєднання;
- 3) поділу;
- 4) ліквідації.

13. Реорганізація страхової компанії проводиться у разі:

- 1) тільки рішення вищого органу страхової компанії;
- 2) на вимогу Ліги страхових організацій України;
- 3) рішення страхувальників;
- 4) на вимогу Нацкомфінпослуг за порушення страхового законодавства.

14. Кого з названих посадових осіб страховика відносять до функціональних керівників?

- 1) Начальник відділу маркетингу; 2) головний бухгалтер; 3) віце-президент страхової компанії; 4) директор філії компанії; 5) начальник юридичного відділу; 6) 1), 2), 5) разом .

15. До основних типів організаційних структур управління страхової компанії не відносять:

- 1) лінійну;
- 2) лінійно-штабну;
- 3) статичну;
- 4) функціональну.

16. До органів управління страховою компанією належить:

- 1) фінансовий відділ;
- 2) наглядова рада;
- 3) профспілковий комітет;
- 4) служба безпеки.

17. Найвищим органом управління акціонерної страхової компанії є:

- 1) наглядова рада страхової компанії;
- 2) загальні збори акціонерів;
- 3) рада директорів;

4) правління страхової компанії.

18. Контрольний орган страхової компанії, що відстежує виконання статуту, рішень загальних зборів акціонерів, додержання законодавства – це:

- 1) наглядова рада страхової компанії;
- 2) секретаріат;
- 3) рада директорів;
- 4) ревізійна комісія.

19. Структура стратегічного управління включає сукупність управлінських процесів, а саме:

- 1) аналіз середовища;
- 2) визначення місії і цілей організації;
- 3) вибір та виконання;
- 4) оцінка і контроль виконання;
- 5) усе перераховане разом.

20. До основних бізнес-процесів функціонування страхової компанії відносять:

- 1) аналіз ринку і потреб клієнтів;
- 2) розробка місії і стратегії страхової компанії;
- 3) розробка страхових і супутніх послуг;
- 4) реалізація страхових послуг;
- 5) забезпечення страхової компанії необхідними ресурсами;
- 6) усе перераховане разом.

Тестові завдання до змістовного модулю 3

«Ключові напрямки страхового менеджменту»

1. Страховий маркетинг включає наступні основні складові:

- 1) андерайтинг; розробку страхових продуктів; аквізицію;
- 2) дослідження ринків і власного страхового портфеля страховика; розробку страхових продуктів; просування страхових продуктів на ринок.
- 3) сегментацію страхового ринку; андерайтинг; врегулювання страхових випадків.

2. Що таке страховий продукт згідно цивільного законодавства?

- 1) страховий поліс;
- 2) процес укладання договору страхування;
- 3) комплекс зобов'язань страховика;
- 4) боргове зобов'язання страховика.

3. Якщо страховий випадок протягом дії договору не настав, чи реалізовано страховий продукт?

- 1) Лише частково;
- 2) так, у повному обсязі;
- 3) ні, бо не сплачене страхове відшкодування;
- 4) ні, оскільки страховик не виконав усіх зобов'язань.

4. Зобов'язання сторін, передбачені в договорі добровільного страхування:

- 1) Виконуються відповідно до правил страхування і змістом договору страхування згідно чинного законодавства.
- 2) Дають страхувальнику право одержати страхові виплати від страховика в будь-якому обсязі.
- 3) Визначаються і виповнюються по розсуду сторін договору страхування.

5. Ціноутворення страхової послуги виробляється на основі таких компонентів:

- 1) Коштів, необхідних для формування необхідного обсягу страхового фонду.
- 2) Витрат на розробку, просування і реалізацію конкретних страхових послуг.
- 3) Нормативу прибутку страховика в структурі страхової премії.
- 4) Усіх перерахованих вище компонентів.

6. Класифікація страхових послуг по економічній ознаці виконується по таких критеріях:

- 1) спеціалізації страховика; об'єктам страхування; роду небезпек; статусу страховика або страхувальника.
- 2) об'єктам страхування; роду небезпек; формі страхування.
- 3) Статусу національного чи міжнародного законодавства.

7. Продаж типових страхових полісів для громадян переважно здійснюється:

- 1) Через керівних працівників головного офісу страхової компанії.
- 2) Через банківську, туристичну й іншу систему продажів товарів і послуг.
- 3) Через страхових агентів.
- 4) Друге і третє разом.
- 5) Усі разом узяті.

8. Страховий агент (як фізична особа) виконує такі основні функції:

- 1) Працює від імені і за дорученням страховиків, у їхніх інтересах за комісійну винагороду від них, уповноважений виконувати частину їхньої страхової діяльності.
- 2) Працює з доручення страхувальників, у їхніх інтересах за комісійну винагороду від страхувальників, уповноважений виконувати частину їхньої страхової діяльності.
- 3) Перше і друге разом.

9. В страховому праві страховий продукт – це:

- 1) Страховий поліс,
- 2) комплекс цивільно-правових відносин по захисту майнових інтересів страхувальників згідно договору страхування в разі настання страхових випадків;
- 3) боргове зобов'язання страховика;
- 4) процес укладання договору страхування.

10. Основні фактори вибору страховика при реалізації однакових страхових продуктів - це:

- 1) страховий тариф, страхова сума, термін дії договору;
- 2) страховий платіж, якість страхового продукту, довіра до страховика (до торгової марки страховика, наявність з ним особистих контактів);
- 3) страховий тариф, ризики, франшиза;
- 4) якість страхового продукту, тариф, сервіс.

11. Каналами збуту страхової продукції є:

- 1) страхові брокери та агенти;
- 2) посередники, для яких продаж страхової продукції є не основним заняттям;
- 3) прямий продаж в офісах страховика, по телефону, пошті або комп'ютерній мережі;
- 4) аварійні комісари, аджастери, диспашери.
- 5) 1), 2) і 3) разом

12. Що виконується при укладанні договору страхування?

- 1) андеррайтинг та аквізиція;
- 2) розрахунок страхового відшкодування,
- 3) оцінка об'єкту страхування та розрахунок страхової премії;
- 4) встановлення розміру та виду франшизи.

13. За галузевою (видовою) ознакою виділяють страхові ринки:

- 1) Особистого та майнового страхування, страхування відповідальності;
- 2) Національний та міжнародний страховий ринок.
- 3) Перше та друге разом.

14. Основна складова страхового маркетингу – це:

- 1) державна регламентація страхового бізнесу;
- 2) система патентування страхових продуктів;
- 3) розробка та реалізація конкурентоспроможних страхових продуктів;
- 4) платоспроможний попит населення.

15. Складові процеси ризик-менеджменту:

- 1) Випуск страхових полісів і їхній продаж
- 2) Рекламу страхових послуг .

- 3) Розподіл великих ризиків між страховиками
- 4) Ідентифікація, аналіз, оцінка і зниження ступеня ризику.

16.Ризик, прийнятий на страхування повинен бути:

- 1) Випадковий ненавмисний і ймовірним з боку Страхувальника (Застрахованого, Вигодонабувача).
- 2) Бути заздалегідь очевидним в його обов'язковому прояві до моменту видачі поліса.
- 3) Визначати законодавчими актами держави.
- 4) Випадковим і ненавмисним у першу чергу з боку страхової компанії
- 5) Усі перераховані вище визначення, крім визначень по 2) и 4).

17.Коли здійснюється мінімізація ризику?

- 1) На кожному етапі процесу страхування;
- 2) при настанні страхового випадку;
- 3) під час визначення розміру страхового відшкодування;
- 4) під час укладання страхового договору;
- 5) при суброгації (використанні регресних прав).

18.Способи управління внутрішніми ризиками компанії - це:

- 1) Бізнес-планування своєї діяльності.
- 2) Підбор і навчання персоналу.
- 3) Організація захисту комерційної таємниці.
- 4) Страхування ризиків.
- 5) 1), 2) та 3)
- 6) Усе перераховане вище.

19.Диверсифікованість страхової діяльності знижує наступні ризики:

- 1) Ризики розміщення страхових резервів.
- 2) Ризики воєнних дій.
- 3) Ризик зміни дисконтної ставки НБУ.
- 4) Усі перераховані вище ризики.

20.Ідентифікація ризиків включає:

- 1) Визначення того, що може бути піддано ризикові.
- 2) Виявлення діючих причин і небезпек, що можуть привести до ризику.
- 3) Розрахунок страхового тарифу.
- 4) Дії тільки по п.1 и п.3. 5) Дії тільки по п.1 и п.2.

21.Відносна оцінка ризиків шляхом аналізу фінансових показників діяльності Страховика використовує:

- 1) показники платоспроможності;
- 2) показники математичної статистики;
- 3) коефіцієнт ліквідності;
- 4) 1) та 3).

22.Імовірність страхового випадку для майнового страхування

визначається як:

- 1) співвідношення кількості потерпілих від конкретної випадкової події (страхової події) однотипних об'єктів до їх загальної кількості;
- 2) співвідношення загальної кількості однотипних об'єктів, до кількості потерпілих від конкретної випадкової події;
- 3) перше і друге разом.

23. Ознаки ризику, який не можна застрахувати:

- 1) результат реалізації ризику відомий заздалегідь;
- 2) відсутній суб'єктивний фактор;
- 3) наслідки реалізації ризику можна оцінити;
- 4) має імовірний характер.

24. Чистий ризик:

- 1) передбачає отримання негативного або нульового результату;
- 2) залежить від суб'єктивних факторів;
- 3) пов'язаний тільки з фінансовими операціями.

25. До фінансово-договірних способів управління ризиками відноситься:

- 1) організація кептивної страхової компанії;
- 2) поділ ризику;
- 3) лімітування;
- 4) страхування.

26. Фінансовий менеджмент страхової компанії включає:

- 1) розробку й реалізацію фінансової політики компанії за допомогою різних фінансових інструментів;
- 2) інформаційне забезпечення за допомогою складання й аналізу фінансової звітності компанії;
- 3) оцінку інвестиційних проектів і формування портфеля інвестицій;
- 4) фінансове планування й контроль;
- 5) все перераховане вище.

27. При застосуванні тестів раннього попередження не здійснюється:

- 1) аналіз зовнішнього та внутрішнього ринкового середовища;
- 2) аналіз складу та структури активів страховика;
- 3) аналіз дохідності та рентабельності;
- 4) аналіз поточних зобов'язань страховика.

28. Джерелами прибутку страховика є:

- 1) Страхові премії, що він одержує від страхувальників, та інші доходи від страхової діяльності.
- 2) Прибуток від інвестування власних коштів і страхових резервів.
- 3) інші доходи страховика, що виникають в його господарській діяльності.
- 4) Все перераховане вище.

29. Основними потоками грошового обігу страховика є:

- 1) Оборот коштів для реалізації страхового захисту.
- 2) Оборот коштів по організації страхової справи.
- 3) Оборот коштів по операціях купівлі-продажу коштовностей.
- 4) Перше і друге разом.
- 5) Усе перераховане.

30. Доходи від страхових операцій - це:

- 1) Комісійні винагороди за передачу ризиків у перестраховання.
- 2) Страхові премії, отримані страховиком.
- 3) Частини страхових відшкодувань, виплачені перестраховувальниками.
- 4) Суми, повернуті з зовнішніх страхових резервів і резервів збитків.
- 5) Все перераховане вище.

31. Резерв незароблених премій - це:

- 1) Частка отриманих страхових премій, що відповідають ризикам, що вже закінчилися.
- 2) Частки від сум отриманих страхових премій, що відповідають страховим ризикам, що не минули на звітну дату.
- 3) Перше та друге разом.

32. Фінансова надійність забезпечується завдяки наступним показникам :

- 1) Достатнім об'ємом статутного і запасного фондів (власних коштів) страховика.
- 2) Правильно розрахованими значеннями базових страхових тарифів.
- 3) Адекватним прийнятим зобов'язанням розміром сформованих страхових резервів.
- 4) Оптимальною інвестиційною програмою і збалансованим страховим портфелем.
- 5) Усе перераховане.

33. Страховики зобов'язані підтримувати рівень запасу платоспроможності:

- 1) фактичний запас перевищує нормативний;
- 2) нормативний запас перевищує фактичний;
- 3) розрахунковий запас перевищує балансовий.

34. Фактичний запас платоспроможності страховика – це його:

- 1) власний капітал;
- 2) нетто-активи;
- 3) брутто-активи;
- 4) страхові резерви.

35. Оподаткування страхової компанії провадиться:

- 1) Особливим чином для результатів будь-яких видів діяльності страхови-

ка.

- 2) Особливим чином тільки для результатів страхової діяльності.
- 3) На загальних підставах, як для будь-яких суб'єктів підприємництва.

36. Договір страхування життя дитини з податковою пільгою для страховика в Україні необхідно укласти:

- 1) на 10 і більше років безперервно;
- 2) на 5 і більше років безперервно;
- 3) на 3 і більше років безперервно.

37. Принципи розміщення страхових резервів в активи відповідних категорій наступні:

- 1) диверсифікованість, або забезпечення високої стійкості інвестиційного портфеля;
- 2) прибутковість, або виконання заданого рівня рентабельності розміщення;
- 3) ліквідність, або швидкість обертання активів визначених категорій у гроші;
- 4) надійність розміщення активів, при якому забезпечується їхнє повне повернення;
- 5) усе перераховане.

38. Ліквідність страхових активів – це:

- 1) фінансова стійкість страховика;
- 2) розподіл інвестиційних коштів між категоріями активів інвестування;
- 3) можливість залучати додаткові ресурси;
- 4) здатність страховика (в об'ягах та у часі) розрахуватись за невідкладними страховими зобов'язаннями.

3. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Страховий менеджмент – вид діяльності, спрямований на працівників страховика з метою координації їх дій для досягнення поставлених перед страховою компанією цілей, а саме:

- 1) для надання страхових послуг страхувальникам,
- 2) перестраховування ризиків;
- 3) для комерційної діяльності на фондовому ринку;
- 4) фінансового управління страховими резервами.
- 5) перше, друге та третє разом;
- 4) перше, друге та четверте разом.

2. Які форми страхування визначені законодавством в Україні?

- 1) Добровільне і обов'язкове;

- 2) життя і загальне;
- 3) особисте, майнове, відповідальності;

3. Інвестиційна функція реалізується страховиком:

- 1) Шляхом прямих інвестицій створених страхових резервів;
- 2) Через фінансових посередників;
- 3) З застосуванням безпосереднього кредитування інших суб'єктів підприємництва;
- 4) По розсуду виконавчої дирекції страховика;
- 5) Виконавчою дирекцією страховика тільки по напрямкам, встановленим чинним законодавством.

4. Предмет страхового менеджменту:

- 1) система фінансових відносин, яка формується в страховій компанії між адміністрацією та фінансовими посередниками фондового ринку у процесі реалізації коштів страхового фонду;
- 2) система виробничих відносин, яка формується в страховій компанії між працівниками керуючої та керованої систем компанії у процесі створення страхового продукту, призначеного для потреб страхового ринку;
- 3) страхова компанія та її зовнішнє оточення.

5. Страховий менеджмент - це:

- 3) вид діяльності, спрямований на працівників страхової компанії з метою координації їх дій для надання страхових послуг страхувальникам, перестраховування та фінансового управління страховими резервами;
- 4) вид діяльності, спрямований на працівників страхової компанії з метою координації їх дій для надання тільки фінансових послуг страхувальникам та суб'єктам фондового ринку.

6. Які ознаки найбільше повно характеризують страховика?

- 4) Це суб'єкт підприємництва у формі господарського товариства зі статутним фондом не менше 60 тис. євро, оплаченим грошима.
- 5) Це суб'єкт підприємництва зі статутним фондом не менше 1000 тис. євро.
- 6) Це суб'єкт підприємництва зі статутним фондом не менше 100 тис. євро.
- 7) Це фінансова установа, що має ліцензію на необхідні види страхування.

7. Що таке комерційне страхування?

- 1) Це фінансовий механізм для компенсації матеріальних збитків, нанесених страхувальнику, їм самим за рахунок його власних засобів, накопичених заздалегідь, через товарно-грошові відносини з іншими суб'єктами підприємництва, підприємствами й організаціями.
- 2) Це захист майнових інтересів заздалегідь визначених осіб, що постраждали в результаті настання обговорених подій за допомогою заздалегідь обговорених виплат з позабюджетних чи бюджетних страхових фондів, створених через товарно-грошові відносини.

3) Це фінансовий механізм для передачі клієнтами своїх ризиків страховику, що на договірній основі компенсує нанесений його клієнту збиток зі страхового фонду, створюваного страховиком зі страхових платежів клієнтів, що вступили з ним у товарно-грошові відносини і, що купили в нього особливий вид товару - страхові послуги.

8. Страхова компанія може здійснювати обов'язкове страхування:

- 1) На підставі рішення Загальних зборів засновників страховика.
- 2) При наявності відповідної Постанови Кабінету Міністрів.
- 3) При наявності ліцензії на подібний вид добровільного страхування і досвіду роботи в ньому 3 роки.
- 4) Після одержання відповідної ліцензії на даний вид обов'язкового страхування.

9. Головне призначення страхування - це:

- 1) Забезпечення безперервності процесу економічного розвитку суспільства.
- 2) Забезпечення безперервності процесу соціального розвитку суспільства.
- 3) Забезпечення безперервності процесу виробництва матеріальних благ.
- 4) Забезпечення високої прибутковості в системі підприємницьких відносин.
- 5) Перше та друге разом

10. Які з перелічених далі видів діяльності заборонено виконувати страховій компанії?

- 1) Перестраховувати ризики іноземних страховиків;
- 2) купувати для своїх потреб і продавати акції, емітовані комерційними банками,
- 3) надавати консультаційні послуги з питань страхування та ризику-менеджменту;
- 4) надавати кредити страхувальникам, які тривалий час страхують ризики цивільної відповідальності.

11. Структура страхового ринку складається з:

- 1) Страховиків і страхувальників.
- 2) Уповноваженого органу нагляду за страховою діяльністю.
- 3) Застрахованих і одержувачів страхових виплат.
- 4) Страхових посередників - агентів, брокерів.
- 5) Усього перерахованого вище.
- 6) Перше та друге разом.

12. На страховому ринку України дозволяється застосовувати:

- 1) Комбіновані правила і комбіновані договори страхування.
- 2) Комбіновані правила страхування.
- 3) Комбіновані договори страхування.

4) Правила і договори по окремих видах страхування без їхньої комбінації між собою.

13. Які з перерахованих функцій виконує Ліга страхових організацій України?

- 1) Надає дозвіл на організацію філій страховиків;
- 2) здійснює перестраховання ризиків;
- 3) сприяє удосконаленню страхового законодавства;
- 4) надає інформаційні та навчальні послуги своїм членам;
- 5) підтримує міжнародні контакти зі страховими об'єднаннями;
- 6) перше та друге разом;
- 7) третє, четверте та п'яте разом.

14. Які з функцій не здійснює Національна комісія, що здійснює регулювання ринків фінансових послуг, як Уповноважений орган у справах нагляду за страховою діяльністю?

- 1) Реєстрація страхових договорів, за якими частина ризиків передається на перестраховання нерезидентам;
- 2) контроль за платоспроможністю страховиків;
- 3) визначення мінімального розміру статутного фонду для страховиків;
- 4) надання ліцензій на право здійснення страхової діяльності;
- 5) розробка страхових тарифів для страхових компаній по добровільним видам страхування;
- 6) прийняття рішень про виключення страховиків з Єдиного державного реєстру страховиків (перестраховиків);
- 7) опрацювання проектів законодавчих актів з питань страхової діяльності;
- 8) перше, третє, п'яте разом;
- 9) друге, четверте, шосте разом.

15. Основні фактори підвищення ефективності реалізації страхового продукту такі:

- 1) страховий тариф, страхова сума, термін дії договору;
- 2) страховий тариф, ризики, франшиза;
- 3) зобов'язання сторін, ризики, розмір резервів;
- 4) якість страхового продукту, тариф, сервіс;
- 5) якість страхового продукту, тариф, реклама.

16. Якщо страховий випадок протягом дії договору не настав, чи реалізовано страховий продукт?

- 1) Лише частково;
- 2) так, у повному обсязі;
- 3) ні, бо не сплачене страхове відшкодування;
- 4) так, якщо було видано страховий поліс;

- 5) ні, оскільки страховик не виконав усіх зобов'язань.

17.Зобов'язання сторін, передбачені в договорі добровільного страхування:

- 1) Виконуються відповідно до правил страхування і змістом договору страхування.
- 2) Дають страхувальнику право одержати страхові виплати від страховика в будь-якому обсязі.
- 3) Виконуються в строгій відповідності з договором страхування і законодавством;
- 4) Визначаються за домовленістю і виконуються по розсуду сторін договору страхування;
- 5) Перше та третє разом;
- 6) Друге та черверте разом.

18.Складова страхового тарифу, призначена для формування страхових резервів - це:

- 1) Страховий нетто-тариф.
- 2) Страховий брутто-тариф.
- 3) Чистий прибуток страховика.
- 4) Усе перераховане вище.

19.Ціноутворення страхової послуги формується на основі таких компонентів:

- 1) Коштів, що формують необхідний обсяг страхових резервів.
- 2) Витрат на розробку, просування і реалізацію конкретних страхових послуг.
- 3) Нормативу прибутку страховика в структурі страхової премії.
- 4) Усіх перерахованих вище компонентів.
- 5) Перше та друге разом;
- 6) Перше та третє разом.

20.По галузевій ознаці страхові послуги підрозділяються на послуги:

- 1) Особистого страхування;
- 2) Майнового страхування;
- 3) Страхування відповідальності;
- 4) Регіонального страховика.
- 5) Перше, друге та третє разом

21.Страховий маркетинг включає наступні обов'язкові складові:

- 1) андеррайтинг; розробку страхових продуктів; аквізицію.
- 2) дослідження ринків і власного страхового портфеля страховика; розробку страхових продуктів; просування страхових продуктів на ринок.
- 3) сегментацію страхового ринку; андеррайтинг; врегулювання страхових випадків.

22. Продаж типових страхових полісів для громадян переважно здійснюється:

- 1) Через керівних працівників головного офісу страхової компанії.
- 2) Через банківську, туристичну й іншу систему продажів товарів і послуг.
- 3) Через страхових агентів.
- 4) Друге і третє разом.
- 5) Усі разом узяті.

23. Неістотні умови договору страхування – це:

- 1) Умови договору, які деталізують істотні умови або доповнюють їх.
- 2) Умови, при зміні яких істотні умови виконання договору будь-якою з його сторін не змінюються.
- 3) Умови, що виражають предмет договору страхування, тобто об'єкти страхування й обсяг страхової відповідальності.
- 4) Все перераховане вище.
- 5) Перше та друге разом.

24. Страховий агент (як фізична особа) виконує такі основні функції:

- 1) Працює від імені і за дорученням страховиків, у їхніх інтересах за комісійну винагороду від них, уповноважений виконувати частину їхньої страхової діяльності.
- 2) Працює з доручення страхувальників, у їхніх інтересах за комісійну винагороду від страхувальників, уповноважений виконувати частину їхньої страхової діяльності.
- 3) Перше і друге разом.

25. Страховий брокер - нерезидент України:

- 1) Може працювати тільки з визначеними страховиками по дозволу Міністерства фінансів України.
- 2) Повинен створити представництво в Україні і зареєструвати його як платника податку.
- 3) Повинен бути включений до державного реєстру страхових або перестрахових брокерів.
- 4) Не може працювати на страховому ринку України.
- 5) Все перераховане вище.
- 6) Друге та третє разом.

26. В страховому праві страховий продукт – це:

- 5) Страховий поліс,
- 6) комплекс цивільно-правових відносин по захисту майнових інтересів страхувальників згідно договору страхування в разі настання страхових випадків;
- 7) боргове зобов'язання страховика;
- 4) процес укладання договору

страхування.

27. Основні фактори вибору страховика при реалізації однакових страхових продуктів - це:

- 5) страховий тариф, страхова сума, термін дії договору;
- 6) страховий платіж, якість страхового продукту, довіра до страховика (до торгової марки страховика, наявність з ним особистих контактів);
- 7) страховий тариф, ризики, франшиза;
- 8) зобов'язання сторін, ризики, розмір страхових резервів;
- 9) якість страхового продукту, тариф, сервіс,

28. Страховий брокер може розмістити за рік в одного страховика:

- 1) Не менш 35% ризиків по всіх договорах страхування.
- 2) Не більш 35% усіх страхових премій від усіх укладених ним за рік договорів.
- 3) Не більш 50% усіх страхових премій від усіх укладених ним за рік договорів.
- 4) Будь-яка кількість ризиків по всіх договорах страхування.

29. Каналами збуту страхової продукції є:

- 1) Страхові посередники - страхові брокери та агенти;
- 2) Посередники, для яких продаж страхової продукції є не основним заняттям, на підставі агентських договорів зі страховиком;
- 3) Працівники страховика, що здійснюють прямий продаж в офісах страховика, по телефону, пошті або комп'ютерній мережі.
- 4) Професійні юристи, аварійні комісари, аджастери, диспашери.
- 5) Все перераховане вище.
- 6) Перше, друге та третє разом.

30. Дострокове припинення дії договору за згодою сторін здійснюється :

- 1) В випадку, якщо це передбачено умовами договору страхування.
- 2) Про намір дострокового припинення будь-яка сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше як за 30 календарних днів до дати припинення, якщо інше не передбачено договором.
- 3) у разі дії договору особистого страхування тільки за згодою страхувальника, який при цьому виконує всі умови договору страхування.
- 4) Все перераховане вище.
- 5) Друге та третє разом.

31. Що виконується при укладанні договору страхування?

- 1) андеррайтинг та аквізиція;
- 2) розрахунок страхового відшкодування,
- 3) оцінка об'єкту страхування та розрахунок страхової премії;
- 4) встановлення розміру та виду франшизи.

- 5) Все перераховане вище.
- 6) Перше, третє та четверте разом.

32.Будь-яка франшиза, що встановлена в договорі страхування:

- 1) Збільшує вартість страхового полісу.
- 2) Знижує розмір страхового тарифу.
- 3) Має властивість накопичуватися від одного страхового випадку до іншого.
- 4) Завжди відраховується з обсягу нанесеного збитку.

33.За галузевою (видовою) ознакою виділяють страхові ринки:

- 1) Особистого та майнового страхування, страхування відповідальності;
- 2) Страхування економічних ризиків та перестраховування.
- 3) Національний та міжнародний страховий ринок.
- 4) Все перераховане вище.
- 5) Перше та друге разом.

34.Беззаперечним страховим ризиком при страхуванні приватного помешкання є:

- 1) спрацьована аварійна електропроводка в будинку;
- 2) буря, ураган;
- 3) характер захоплень хазяїна помешкання в неробочий час.

35. Менеджмент ризику припускає:

- 1) Випуск страхових полісів і їхній продаж
- 2) Рекламу страхових послуг .
- 3) Розподіл великих ризиків між страховиками
- 4) Ідентифікацію, аналіз, оцінку і зниження ступеня ризику.

36.Ризик, прийнятий на страхування повинен бути:

- 1) Випадковий ненавмисний і ймовірним з боку Страхувальника (Застрахованого, Вигодонабувача).
- 2) Бути заздалегідь очевидним в його обов'язковому прояві під час дії договору до моменту видачі поліса.
- 3) Визначати законодавчими актами держави.
- 4) Випадковим і ненавмисним у першу чергу з боку страхової компанії
- 5) Усі перераховані вище визначення, крім визначень по п.2 и п.4.

37.Головна причина (першопричина) страхового випадку повинна визначатися:

- 1) Нормативними актами міністерств і відомств.
- 2) По розсуду страхувальника.
- 3) Як головна причина настання страхового випадку, що наносить можливу шкоду, поза залежністю від волі і бажання сторін.
- 4) Як страховий ризик, зазначений в страховому полісі.
- 5) Все перераховане вище.

б) Третє і четверте одночасно.

38.Способи управління внутрішніми ризиками компанії - це:

- 1) Бізнес-планування своєї діяльності.
- 2) Підбор і навчання персоналу.
- 3) Організація захисту комерційної таємниці.
- 4) Страхування ризиків.
- 5) Усе перераховане вище.
- б) Перше, друге та третє разом.

39.Диверсифікованість страхової діяльності знижує наступні ризики:

- 1) Ризики розміщення страхових резервів.
- 2) Ризики здійснення перестраховання.
- 3) Ризики воєнних дій.
- 4) Ризик зміна дисконтної ставки НБУ.
- 5) Усі перераховані вище ризики.
- б) Перше та друге разом.

40.Ідентифікація ризиків включає:

- 5) Визначення того, що може бути піддано ризикові.
- б) Виявлення діючих причин і небезпек, що можуть привести до ризику.
- 7) Розрахунок страхового тарифу.
- 8) Дії тільки по п.1 и п.3. 5) Дії тільки по п.1 и п.2.

41.Відносна оцінка ризиків шляхом аналізу фінансових показників діяльності Страховика використовує:

- 1) показники платоспроможності;
- 2) показники математичної статистики;
- 3) коефіцієнт ліквідності;
- 4) усе перераховане вище, крім п.2.

42.Імовірність страхового випадку для майнового страхування визначається як:

- 1) співвідношення кількості потерпілих від конкретної випадкової події (страхової події) однотипних об'єктів до їх загальної кількості;
- 2) співвідношення загальної кількості однотипних об'єктів, до кількості потерпілих від конкретної випадкової події;
- 3) перше і друге разом.

43.Джерелами прибутку страховика є:

- 1) Страхові премії, що він одержує від страхувальників, та інші доходи від страхової діяльності.
- 2) Прибуток від інвестування власних коштів і страхових резервів.
- 3) Інші доходи страховика, що виникають в його господарській діяльності.
- 4) Все перераховане вище.
- 5) Перше та друге разом.

44. Доходи від страхових операцій - це:

- 1) Страхові премії, отримані страховиком.
- 2) Комісійні винагороди за передачу ризиків у перестраховування.
- 3) Частини страхових відшкодувань, виплачені перестраховувальниками.
- 4) Суми, повернуті з зовнішніх страхових резервів і резервів збитків.
- 5) Усе перераховане вище;
- 6) Перше та друге разом.

45. Доходи від інвестиційної діяльності - це:

- 1) Первинні доходи страховика.
- 2) Результат розміщення власних коштів страховика та коштів страхових резервів.
- 3) Похідні від доходів по страхових операціях.
- 4) Перше і друге разом.
- 5) Друге і третє разом.

46. Інші доходи страховика - це:

- 1) Доходи від здачі їм майна в оренду і від безкоштовної фінансової (матеріальної) допомоги йому.
- 2) Доходи від надання їм консультаційних послуг і реалізації їм прав регресного позову.
- 3) Доходи від врегулювання заборгованостей, штрафи, пені, курсової різниці, індексації фондів.
- 4) Перше і друге разом.
- 5) Перше, друг і третє разом.

47. Резерв незароблених премій - це:

- 1) Частка отриманих страхових премій, що відповідають ризикам, що вже закінчилися.
- 2) Частки від сум отриманих страхових премій, що відповідають страховим ризикам, що не минули на звітну дату.
- 3) Перше та друге разом.

48. Фінансова надійність забезпечується завдяки наступним показникам :

- 1) Достатнім об'ємом статутного і запасного фондів (власних коштів) страховика.
- 2) Правильно розрахованими значеннями базових страхових тарифів.
- 3) Адекватним прийнятим зобов'язанням розміром сформованих страхових резервів.
- 4) Оптимальною інвестиційною програмою і збалансованим страховим портфелем.
- 5) Усе перераховане.
- 6) Перше та третє разом.

49. Оподаткування страхової компанії провадиться:

- 1) Особливим чином для результатів будь-яких видів діяльності страховика.
- 2) Особливим чином тільки для результатів страхової діяльності.
- 3) На загальних підставах, як для будь-яких суб'єктів підприємництва.

50. Податок на фінансові результати нестрахової діяльності визначається по ставці:

- 1) 6% від суми валового доходу для нестрахової діяльності.
- 2) 3% від суми валового доходу для нестрахової діяльності.
- 3) 6% від сумарної різниці валових доходів і витрат для нестрахової діяльності.
- 4) Як для будь-яких інших суб'єктів підприємницької діяльності.

51. Собівартість страхової операції в широкому розумінні - це:

- 1) Сукупність валових витрат страховика на надання страхової послуги конкретного виду.
- 2) Обсяг витрат страховика на ведення справи по страховій послугі конкретного виду.
- 3) Сума страхової виплати по страхових послугах конкретного виду.
- 4) Витрати страховика по забезпеченню його фінансової стійкості для послуг даного виду.
- 5) Усе перераховане.
- 6) Перше та четверте разом.

52. Принципи розміщення страхових резервів в активи відповідних категорій наступні:

- 1) диверсифікованість, або забезпечення високої стійкості інвестиційного портфеля;
- 2) прибутковість, або виконання заданого рівня рентабельності розміщення;
- 3) ліквідність, або швидкість обертання активів визначених категорій у гроші;
- 4) надійність розміщення активів, при якому забезпечується їхнє повне повернення;
- 5) Усе перераховане вище.
- 6) Перше та четверте разом.

53. На будь-яку дату страховик зобов'язаний забезпечувати таку умову платоспроможності:

- 1) Розрахунковий нормативний запас платоспроможності повинен бути більше його фактичного запасу.
- 2) (Загальна сума активів - сума нематеріальних активів - сума всіх зобов'язань) < 0 .
- 3) Фактичний запас платоспроможності повинний бути більше його розрахункового нормативного запасу.

4) (Об'єм перестраховувальних премій/об'єм отриманих премій по договорах страхування) < 0,5.

54. Надбавки до страхової премії забезпечують кошти для:

- 1) формування фондів по ризикових видах страхування, якщо необхідно планувати страхове відшкодування при зрослих витратах, що перевищує середнє заплановане значення відшкодування;
- 2) фінансування превентивних(попереджувальних) заходів для стабілізації рівня ризику;
- 3) забезпечення процедури сплати страхових внесків декількома частинами, а не одним платежем.
- 4) Усе перераховане вище.
- 5) Перше та друге разом.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни „Страховий менеджмент”

Пояснювальна записка

Позааудиторна робота з дисципліни вимагає від студента щоденної самостійної роботи, яка виконується за завданнями викладача. Це завдання щодо підготовки до аудиторних занять, пошуково-аналітична та наукова робота. Всі завдання розроблені таким чином, щоб у процесі їх виконання безперервно поглиблювалися знання, розвивалося мислення, формувалися уміння та навички.

Мета самостійної роботи по дисципліні „Страховий менеджмент” не тільки поглиблення та закріплення знань та умінь, які студент отримує на лекціях і семінарах, а й сприяння розвитку творчого потенціалу студента та реалізації професійних навичок.

Завдання мають як індивідуальний, так і груповий характер, оскільки реальні професійні умови у більшості випадків ґрунтуються на роботі у колективі.

Формами проведення самостійної роботи є пошук та огляд наукових джерел за заданою проблематикою, формулювання понять, глосарію; виконання домашніх завдань до практичних занять, підготовка до семінарських занять різних видів.

Також доцільно використовувати такі форми самостійної роботи:

- аналітичний розгляд наукової публікації;
- підготовка презентації: вибір студентом певної теми чи проблеми для презентації та висловлення свого бачення, розуміння або нерозуміння цієї проблеми;
- підготовка аналізу конкретної ситуації у страховому бізнесі, підготовка до ситуаційних вправ;
- підготовка до ділової гри, рольової або командної;

- підготовка групового проекту;
- практикум з навчальної дисципліни, тренінгові програми з використанням програмного забезпечення.

Науковою роботою займаються найкращі студенти, які мають здібності до аналітичної, творчої роботи. Такі студенти беруть участь у наукових конференціях, олімпіадах, наукових семінарах, виконують завдання у межах наукових досліджень кафедр; працюють у наукових гуртках. Творча самостійна робота керується рекомендаціями, порадами викладача, конкретними завданнями щодо виконання окремих видів діяльності.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ТА ПИТАННЯ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту

Тема 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні

Зміст

Комерційне страхування, його зміст та сутність. Еволюція комерційного страхування.

Зміст основних категорій комерційного ринкового страхування.

Функції та принципи страхування.

Види діяльності страховика.

Тенденції розвитку комерційного страхування в Україні.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Еволюція комерційного страхування.
2. Подання основних категорій комерційного ринкового страхування в вітчизняному законодавстві.
3. Принципи страхування та напрямки їх розвитку в Україні.
4. Історія розвитку ринку комерційного страхування в Україні.

Література [1-5,15-18,22,26,36, 39-41, 48-52, 54, 57, 59 -60, 62, 89,95]

ТЕМА 2. СУТНІСТЬ І ХАРАКТЕРНІ РИСИ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Зміст

Поняття менеджменту страхової діяльності.

Системний та ситуаційний підходи в менеджменті страхової діяльності.

Страхова організація як складна багатофункціональна система. Основні властивості системи: обмеженість, цілісність, взаємозалежність та взаємодія, структурність, ієрархічність та інші.

Принципи та функції менеджменту страхової діяльності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Еволюція формування поняття страховий менеджмент.
2. Вимоги Закону «Про страхування» до страхової діяльності.
3. Господарський кодекс України та принципи страхової діяльності.

Література [9,15,27,31,33,42,45,50,51,55,61,89,94]

Змістовий модуль 2. Функції страхового менеджменту

ТЕМА 3. ПЛАНУВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст

Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи.

Умови планування в менеджменті страхової діяльності. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.

Вимоги до поточного, оперативного та стратегічного планування страхової діяльності. Основні розділи типового бізнес-плану.

Технологія складання та практичної реалізації планів в страховій компанії.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Відомі підходи до планування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.
2. Порівняльний аналіз бізнес-плану та економічного обґрунтування страхової діяльності, яке розробляється при ліцензуванні страховика.
3. Огляд засобів планування в практиці страхової діяльності в Україні.

Література [1-5,9,14,27,31,33,42,45,47,50,51,55,61,89,94]

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Зміст

Зміст і принципи організації страхової діяльності.

Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на створення різновидів організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.

Основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні. Акціонерна страхова компанія. Представництво, агентство, філія страхової компанії.

Процес створення страхової компанії: реєстрація страховика як юридичної особи та надання юридичній особі статусу страховика.

Спеціалізація страховика: страховики, що здійснюють страхування життя; страховики, що здійснюють загальні види страхування; страховики, що здійснюють перестраховування.

Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

4. Вимоги вітчизняного законодавства до створення господарських товариств.
5. Вимоги законів України «Про страхування» та «Про господарські товариства» до створення, діяльності та ліквідації страховика.
6. Спільні та розбіжні вимоги Господарського та Цивільного кодексів до організації діяльності страхової компанії

Література [1-5,7-10,12,27,31,33,42,45-47,50,51,55,61,63-66,78,89,94]

ТЕМА 5. УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВИКА

Зміст

Основні типи організаційних структур управління страхової компанії, їх переваги та недоліки. Обов'язки керівників вищої і середньої ланки, співробітників. Етапи вдосконалення організаційних структур.

Стратегічний менеджмент страхової діяльності як динамічна сукуп-

ність взаємопов'язаних процесів: аналіз середовища, визначення місії та цілей, вибір та реалізація стратегії, оцінка і контроль реалізації стратегії. Види стратегій страхової діяльності. Стратегії бізнесу, функціональні стратегії та принципи їх формування. Складові оцінки та контролю реалізації стратегії. Стан та напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.

Підсистема кадрового менеджменту. Контролінг персоналу. Кадровий маркетинг. Система підготовки і перепідготовки персоналу та її організація.

Роль менеджера в управлінні страховою компанією. Модель для аналізу та оцінки ділових якостей менеджера. Формування колективу страхової компанії та роль мотивації в страховій діяльності.

Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності. Пошук, обробка, аналіз та синтез інформації в страховій діяльності. Функції інформаційних систем в страховій компанії. Ціль, задачі і основні функції автоматизованих офісних систем в страхових компаніях. Структура офісної системи.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Основні типи організаційних структур в підприємницькій діяльності
2. Роль реінжинірингу в формуванні сучасної діяльності вітчизняних страхових компаній
3. Типові посадові обов'язки в страховій компанії.
4. Роль менеджера в управлінні страховою компанією.

Література [1-5,7-10,12,16,27,31,33,42,45-47,50,51,55,61,65,80,89,94]

ТЕМА 6. КОНТРОЛЬ ТА ЗВІТНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Зміст

Необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності.

Склад системи правового регулювання страхових відношень. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності.

Структура страхового законодавства України.

Державний нагляд та регулювання страхової діяльності - завдання, функції, права й обов'язки.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, як спеціальний уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю та її функції. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку (страховиків, посередників).

Функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку, забезпечення гласності їхньої діяльності і підтримки правопорядку в галузі тощо.

Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Основні законодавчі і нормативні акти України щодо контролю та звітності в страхуванні.
2. Законодавчо-нормативне забезпечення діяльності Держфінпослуг.
3. Норми міжнародного права в формуванні законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Література [1-5,7-10,14,20,27,31,33,42,44,46,50,51,55,61,89,94]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. КЛЮЧОВІ НАПРЯМКИ СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ТЕМА 7. УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Зміст

Сутність та складові страхового маркетингу.

Зміст та завдання управління якістю страхового продукту. Класифікація страхових послуг по ознакам - ринкової активності, економічній, юридичній, по обсягу страхового захисту тощо.

Управління наданням окремих видів страхових послуг: управління їх розробкою, обсягом, структурою, якістю і реалізацією. Договір страхуван-

ня як основний інструмент для реалізації страхового продукту добровільного та обов'язкового страхування. Схеми процесу розробки страхового продукту.

Продуктові стратегії – розробка нового продукту (товарна складова), продаж страхового продукту на нових ринках (ринкова складова). Досягнення конкурентних переваг: економія витрат компанії та використання різних типів диверсифікації. Інноваційна діяльність страхової компанії та залучення ресурсів для цього.

Управління портфелем конкретноспроможних страхових послуг. Концепція М.Портера при визначенні середовище страхового продукту і його конкурентні можливості. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи, фірми МакКінзі та інші.

Управління системою продажів страхових продуктів Особливості страхової послуги як товару. Роль продажів страхових продуктів в розвитку страхової діяльності.

Поняття, типи й основні принципи функціонування систем продажів страхових продуктів. Переваги і недоліки різних систем продажів, їхній порівняльний аналіз і напрямки використання по видах страхових послуг.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Класифікація страхових послуг.
2. Договір страхування як інструмент реалізації страхового продукту.
3. Законодавчо-нормативні вимоги до діяльності вітчизняних страхових посередників – агентів та брокерів.

Література[1-5,9,16,19,23-26,30-31-34,39,40,42,45,47-52,55,61-64,67,69,70,93-95

Тема 8. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст

Визначення поняття “менеджмент ризиків страхової діяльності”, його мета і зміст. Процедури менеджменту ризиків у страховій діяльності.

Особливість ідентифікації й оцінки ризиків страхової діяльності.

Організаційно-технічні способи та фінансово-договірні способи управління ризиками. Особливість страхування і перестрахування ризиків діяльності страхової організації.

Повний цикл управління ризиками і особливості основних етапів його застосування.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Еволюція теорії ризик-менеджменту та роль в цьому процесі страхування.
2. Законодавчі і нормативні акти України щодо страхування управління ризиками діяльності страхової компанії.
3. Напрямки розвитку вимог до управління ризиками в страховій діяльності.

Літ ерат ура [1-6,8,11,27,31,33,39,42,45,48,50,51,55,61,63,89,94]

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ПЕРЕСТРАХУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Зміст

Визначення й зміст перестрахування.

Законодавче регулювання перестрахувальної діяльності.

Принципи управління перестрахувальною діяльністю. Принципи відшкодування, граничної сумлінності й особливості їх додержання. Норматив максимальної відповідальності.

Управління пропорційним та непропорційним перестрахування. Факультативне та облігаторне перестрахування.

Управління перестрахувальною діяльністю з вітчизняними та закордонними перестраховиками.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Склад законодавчо-нормативних актів, які регулюють перестрахування.
2. Ринок перестрахування в Україні та напрямки його розвитку.

Літ ерат ура [1-5,9,14,27,29,31,33,42,43,45,47,49,50,51,55, 62,66,76,89,94]

Тема 10. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВИКА

Зміст

Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.

Оцінка фінансових ресурсів страхової компанії, їхніх джерел і форм руху. Статутний капітал. Страхові резерви і страхові активи. Нормативні співвідношення між страховими активами і страховими зобов'язаннями.

Аналіз страхових операцій, факторів управління ризиком і фінансовими результатами (прибутком і рентабельністю).

Планування фінансової діяльності страхової компанії. Річний і квартальний плани доходів і витрат. Контроль фінансових результатів і прибутку, обсягу страхових резервів і спеціальних фондів. Податковий менеджмент страхової діяльності.

Управління інвестиційним портфелем: розміщення страхових резервів, власних коштів та інвестиційна діяльність. Фондовий ринок і робота на ньому.

Управління платоспроможністю страховика.

Управління формуванням та використанням прибутку.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення

1. Сутність законодавчих і нормативних актів України, що регулюють фінансову діяльність страховика.
2. Гарантійний фонд: його склад та перспективи його розвитку в вітчизняній страховій діяльності.
3. Управління формуванням та використанням прибутку в страховій діяльності.
4. Закордонний досвід фінансового менеджменту страхової діяльності.

Літ ерат ура [1-13,20-22,27-29,31,33,35,37,42-45,47,50,51,55,56,61,68,71-73,77,89,94,95]]

Теми рефератів

Тема 1. Комерційне страхування та його розвиток в Україні

1. Сутність та призначення страхової діяльності.
2. Еволюція комерційного страхування.
3. Зміст основних категорій комерційного ринкового страхування.
4. Функції та принципи страхування.
5. Види діяльності страховика, їх розвиток в Україні.
6. Тенденції розвитку комерційного страхування в незалежній Україні.

Тема 2. Сутність і характерні риси страхового менеджменту

1. Сутність страхового менеджменту.
2. Страхова організація як складна багатофункціональна система.
3. Місце та значення системного та ситуаційного підходу в страховому менеджменті страхової діяльності. Основні властивості системи.
4. Принципи та функції страхового менеджменту на різних рівнях сприйняття.
5. Принципи та функції менеджменту страхової діяльності.

Тема 3. Планування страхової діяльності

1. Економічна сутність планування в страховому менеджменті та його етапи.
2. Умови планування в менеджменті страхової діяльності. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.
3. Вимоги до поточного, оперативного та стратегічного планування страхової діяльності.
4. Основні розділи типового бізнес-плану: призначення плану, вихідна інформація про страхову компанію і її сегмент страхового ринку, вибір страхових послуг, дослідження ринку тощо.

Тема 4. Організація страхової компанії

1. Структура та принципи організації страхового менеджменту .
2. Основні організаційно-правові форми здійснення страхової діяльності в Україні. Акціонерна страхова компанія.
3. Процес створення страхової компанії: реєстрація страховика як юридичної особи та надання юридичній особі статусу страховика.
4. Поняття спеціалізації страховика: страховики, що здійснюють страхування життя; страховики, що здійснюють загальні види страхування; страховики, що здійснюють перестраховання.

5. Організаційна структура страховика. Класифікація організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки.
6. Управлінський цикл страхової компанії: аналіз та планування, організація діяльності, контроль та регулювання.

Тема 5. Управління діяльністю страховика

1. Теоретичні засади управління страхової компанії.
2. Стратегічний менеджмент страхової діяльності як динамічна сукупність взаємопов'язаних процесів аналізу середовища, визначення місії та цілей, формування стратегій страховика.
3. Особливості аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища страхової організації.
4. Класифікація стратегій страхової діяльності.
5. Стратегії бізнесу, їх види. Функціональні стратегії страховика та принципи їх формування. Складові оцінки та контролю реалізації стратегії.
6. Стан та напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.
5. Підсистема кадрового менеджменту страховика.
6. Контролінг персоналу. Кадровий маркетинг. Система підготовки і перепідготовки персоналу та її організація.
7. Роль менеджера в управлінні страховою компанією. Аналіз та оцінка ділових якостей менеджера.
8. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.

Тема 6. Контроль та звітність страхової компанії

1. Необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності.
2. Склад системи правового регулювання страхових відношень. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності. Структура страхового законодавства України.
3. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності - завдання, функції, права й обов'язки.
4. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг як спеціальний уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах нагляду за страховою діяльністю та її функції. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку (страховиків, посередників).
5. Функції контролю за діяльністю суб'єктів страхового ринку, забезпечення гласності їхньої діяльності і підтримки правопорядку в галузі тощо.
6. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Тема 6. Управління маркетинговою діяльністю

1. Зміст та завдання управління маркетинговою діяльністю страхової компанії.
 2. Страховий маркетинг. Розвиток продуктової стратегії страхової компанії.
 3. Управління наданням окремих видів страхових послуг: управління їх розробкою, обсягом, структурою, якістю і реалізацією.
 4. Договір страхування як основний інструмент для реалізації страхового продукту.
 5. Управління портфелем конкурентоспроможних страхових послуг. Концепція М.Портера.
 6. Напрямки дослідження конкурентів: оцінка їх перспектив та дій. Позиції конкурентної боротьби, у яких можуть знаходитися страхові компанії.
 7. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи, фірми МакКінзі та інші.
 8. Сучасний стан та напрямки розвитку управління якістю страхових продуктів в Україні.
1. Поняття, типи й основні принципи функціонування систем продажів страхових продуктів.
 2. Переваги і недоліки різних систем продажів, їхній порівняльний аналіз і напрямки використання по видах страхових послуг.

Тема 8. Управління ризиками страхової діяльності

1. Сутність поняття “менеджмент ризиків”, його мета і зміст в страхуванні.
2. Процедури менеджменту ризиків у страховій діяльності. Особливість ідентифікації й оцінки ризиків страхової діяльності.
3. Особливість страхування і перестраховування ризиків діяльності страхової організації.
4. Повний цикл управління ризиками і особливості основних етапів його застосування.

Тема 9. Управління перестраховальною діяльністю

1. Сутність та функції перестраховування.
2. Законодавче регулювання перестраховальної діяльності. Вимоги чинного законодавства до здійснення перестраховування на території України та за її межами.
3. Принципи управління перестраховальною діяльністю: відшкодування, граничної сумлінності й особливості їх додержання. Норматив максимальної відповідальності.
4. Управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та закордонними перестраховиками.

Тема 10. Управління фінансовою діяльністю страховика

1. Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.
2. Фінансові ресурси страхової компанії, їхні джерела і форми руху.
3. Аналіз страхових операцій, факторів управління ризиком і фінансовими результатами.
4. Планування фінансової діяльності страхової компанії. Контроль фінансових результатів і прибутку, обсягу страхових резервів і спеціальних фондів.
5. Основні принципи й особливості управління фінансами страхової компанії.
6. Управління інвестиційною діяльністю страхової компанії. Фондовий ринок і робота на ньому.
7. Податковий менеджмент страхової діяльності.

Література [1-5,9,15-18,22,26,27,31-36, 39-42,45, 48-52, 54, 57, 59 - 61, 62,80- 89,95]

**Методичне забезпечення контролю знань
з дисципліни „Страховий менеджмент”**

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Приблизне рекомендоване співвідношення між балами за роботу протягом семестру та безпосередньо за екзаменаційну роботу складає 60:40.

Поточний контроль знань, який здійснюється протягом семестру, базується на таких видах навчальних робіт:

- а) робота на семінарах над теоретичними питаннями курсу: ґрунтовні відповіді, фіксовані виступи, доповнення;
- б) розв'язок задач та виконання тестів;
- в) написання контрольних робіт: міні контрольних (за поточною темою) та модульних контрольних робіт (підсумкових за рядом тем).

Рекомендована шкала балів за видами навчальних робіт в таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала балів за видами навчальних робіт

№ ч/тг	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка у балах за виконання	Примітка
--------	-----------------------	---	----------

1.	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2.	Доповнення	2,5	За семінар
3.	Розв'язок задач: - індивідуальний; - участь у колективному розв'язку	0-5 2,5	За практичне заняття незалежно від кількості задач; За заняття
4.	Тестування	0-5	За одне правильно виконане завдання
5.	Фіксований виступ (аналіз проблеми)	0-5	За один виступ
6.	Міні-контрольні (за поточною темою)	0-5	Загалом за контрольну
7.	Модульні контрольні роботи	0- 10	За одну роботу

Тестування та міні контрольні можуть здійснюватися за матеріалами, наведеними у розділі VI «Завдання для самостійної роботи студентів». Темми фіксованих виступів пропонуються до кожного заняття курсу у розділі V «Плани семінарських занять».

При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці підлягають:

- самостійне опрацювання тем в цілому або окремих питань дисципліни;
- написання рефератів за темами дисципліни;
- підготовка конспектів навчальних та наукових текстів за темами, погодженими з викладачем;
- переклад іноземних текстів за темами, погодженими з викладачем.

При виконанні письмових реферативних робіт студентам необхідно проконсультуватися з викладачем (лектором) і узгодити з ним тематику, зміст реферату у вигляді розгорнутого плану та обов'язкові для використання літературні джерела. Кожна реферативна робота повинна дати вичерпну та аргументовану відповідь на визначені в ній питання. Перелік тем рефератів наведено в Розділі “Методичне забезпечення самостійної роботи студентів”. Для виконання письмових робіт студенти повинні використовувати рекомендовану літературу, наведену в списку, та інші заздалегідь погоджені з лектором джерела інформації (інтернет- та періодичні видання, матеріали страхових компаній тощо). Наявність у роботі оригінальних матеріалів, результатів власних аналітичних досліджень та висновків авто-

ра є необхідною умовою позитивного оцінювання цієї роботи. Робота захищається студентом після її надання в письмовому вигляді, перевірки та співбесіди з викладачем (лектором).

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Студенти, які здійснюють навчання згідно з індивідуальним графіком, виконують три письмові реферативні роботи, теми яких попередньо узгоджуються з викладачем.

Рубіжний (модульний) контроль полягає в виконанні модульних завдань, під час яких оцінці підлягають:

- відповідь на теоретичне питання;
- результат тестування;
- рішення задачі.

Модульний контроль здійснюється двічі на семестр на семінарських заняттях у вигляді контрольної роботи за наступними розділами та темами дисципліни.

Таблиця 2

Умови здійснення модульного контролю по дисципліні “Страховий менеджмент”

Модулі	Назва модулю та теми дисципліни	Строки контролю	Форми контролю
I	Теоретичні основи страхового менеджменту (теми 1-2)	Після вивчення вказаних тем	Контрольна робота
II	Функції страхового менеджменту (теми 3-6)	Після вивчення вказаних тем	Контрольна робота
III	Ключові напрямки страхового менеджменту (теми 7-	Після вивчення вказаних тем	Контрольна робота

	10)		
--	-----	--	--

Завдання для модульного контролю складаються з трьох питань:

- для першого модулю завдання включає теоретичне питання, одне тестове завдання (п'ять тестових питань) і одна задача;
- для другого модулю завдання включає теоретичне питання, одне тестове завдання (п'ять тестових питань) і одна задача.

Протягом викладання дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів за наступною схемою:

Тема		Форма контролю
Модуль 1.		
1	Тема 1	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
2	Тема 2	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням тем 1-3, передбачених до самостійного вивчення. Модульна контрольна №1
Модуль 2.		
3	Тема 3	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття.
5	Тема 4	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття.
5	Тема 5	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
6	Тема 6	
Модуль 3.		
7	Тема 7	Вибіркова перевірка знань студентів по питанням, передбачених до самостійного вивчення.
8	Тема 8	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
9	Тема 9	Усний контроль знань студентів та тестові завдання протягом семінарського заняття.
10	Тема 10	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
Кінцевий контроль		Підготовка студентами розрахункової роботи відповідно до порядку написання таких робіт та їх тематики, викладених Навчальній програмі
		Іспит

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає рейтингові оцінки під час поточного контролю та рейтингову оцінку на екзамені (заліку).

Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 2) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 2

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему треступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Передбачається оцінювання за співвідношенням 60:40. В цьому випадку на залік/екзамен відводиться 40 балів (в формі питань або тестових завдань).

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова екзаменаційна) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань).

Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено нижче.

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

	МОДУЛЬ 1			МОДУЛЬ 2			МОДУЛЬ 3				РАЗОМ (мінімум)	РАЗОМ (максимум)	Залік	УСЬОГО
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
Бали за модуль	15-20			15-20			15-25				60	85	15	100
Теми/ типи контролю														
ПК		5			5		5		5		10	20		
РТ	5			5				5			10	10		
МК		5				5				5	15	20		
М			10								20	20		
ІР			5			5				5	5	15		

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв’язок задач/ тестування

МК – міні-контрольна

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

Порядок організації оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Для досягнення мети та завдань вивчення дисципліни, студенти повинні виконати запланований учбовим планом обсяг аудиторних занять (прослухати лекції та прийняти участь у семінарських заняттях) та пройти поточний контроль у вигляді виконання домашньої контрольної роботи за тематикою та варіантами визначеними в Програмі вивчення дисципліни “Страховий менеджмент” (автор Бігдаш В.Д., видання МАУП, 2014р.).

Загальна оцінка результатів поточного контролю

Результати поточного контролю включають всі його складові і оцінюються як задовільні при наявності задовільних оцінок за виконання завдань на семінарських заняттях (для студентів денної форми навчання), виконання домашньої контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання) та модульних завдань. Якщо за результатами поточного контролю знань студент одержав незадовільні оцінки, він не допускається до іспиту.

В разі невиконання завдань поточного контролю знань з поважних на це причин студент має право з дозволу декана скласти їх до останнього семінарського заняття. Порядок складання визначає викладач, що веде семінарські заняття.

Порядок організації підсумкового оцінювання знань студентів

Підсумковий контроль та оцінювання знань студентів здійснюється в формі іспиту. Іспит проводиться у письмовій формі по білетах, укладених на основі навчальної програми дисципліни та затвердженої кафедрою.

При складанні іспиту студентам пропонується відповісти на питання, які наведені в параграфі “Перелік питань до семестрового контролю». Кожний білет формується викладачем з трьох питань. Перша група питань контролює рівень засвоєння фундаментальних знань, друга група - рівень засвоєння прикладних питань дисципліни і третя група - рівень вміння застосовувати набуті фундаментальні і прикладні знання в реальних ситуаціях (третє питання подається, як правило, в формі задачі).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ „СТРАХОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

Питання для самоконтролю

1. Основні складові страхової діяльності та тенденції їх розвитку в Україні.
2. Способи страхування та відповідні їм види страхової діяльності.
3. Сутність страхового ринку та його стан і розвиток в Україні.
4. Зміст і призначення основних принципів страхування.
5. Сутність та передумови формування страхового менеджменту.
6. Суб'єкти страхового менеджменту.
7. Страхова організація як складна багатофункціональна система та її властивості.
8. Середовище страхового менеджменту та його структура.
9. Принципи та функції страхового менеджменту.
10. Взаємозв'язок менеджменту страхових операцій, менеджменту перестраховування та інвестиційного менеджменту страхової діяльності.
11. Необхідність, сутність та призначення регулювання страхової діяльності
12. Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності.
13. Державний нагляд та регулювання страхової діяльності - завдання, функції, права й обов'язки.
14. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, та її функції.
15. Реєстрація страхової компанії та її ліцензування.
16. Реєстрація та ліцензування суб'єктів страхового ринку.
17. Функції контролю, забезпечення гласності діяльності суб'єктів і підтримки правопорядку в галузі тощо.
18. Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої бази регулювання страхової діяльності в Україні.
19. Стратегічний менеджмент страхової діяльності та його складові.
20. Стратегії страхової діяльності.

21. Аналіз зовнішнього середовища діяльності страхової компанії.
22. Методи аналізу внутрішнього середовища діяльності страхової компанії.
23. Характеристики SWOT-аналізу та його застосування у страховому менеджменті.
24. Стратегічні цілі страхового менеджменту та чинники їх вибору.
25. Види стратегій страхової діяльності та принципи їх формування.
26. Стан та напрямки розвитку стратегічного менеджменту страхової діяльності в Україні.
27. Зміст і принципи організації страхового менеджменту.
28. Аналіз організаційно-правових форм здійснення страхової діяльності на вітчизняному ринку.
29. Акціонерна страхова компанія та її структура. Представництво, агентство, філія страхової компанії.
30. Особливості створення страховика, що здійснює страхування життя.
31. Особливості створення страховика, що здійснює загальні види страхування.
32. Особливості створення страховика, що здійснює перестраховування.
33. Вимоги до реорганізації та ліквідації страховика.
34. Основні типи організаційних структур страховиків, їх переваги та недоліки.
35. Етапи вдосконалення організаційних структур.
36. Управлінський цикл страхової компанії.
37. Інформаційно-технічне забезпечення страхової діяльності.
38. Інформаційні бази для страхової діяльності. Стан та напрямки розвитку інформаційного забезпечення вітчизняних страховиків.
39. Функції автоматизованих офісних систем в страхових компаніях.
40. Взаємозв'язок стратегії та планування менеджменту страхової діяльності.
41. Основні методи розробки планів менеджменту страхової діяльності.

42. Вимоги до поточного та оперативного планування страхової діяльності
43. Вимоги до стратегічного планування страхової діяльності.
44. Бізнес-планування на етапі ліцензування страхової діяльності.
45. Технологія складання та практичної реалізації планів в страховій компанії.
46. Зміст та завдання управління якістю страхового продукту.
47. Управління здійсненням ризиковими видами страхування: сутність та складові.
48. Управління здійсненням страхування життя: сутність та складові.
49. Договір страхування як інструмент реалізації страхового продукту.
50. Механізм розробки страхового продукту.
51. Страховий маркетинг та його роль в страховому менеджменту.
52. Конкурентні можливості та середовище страхового продукту по концепції М.Портера .
53. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць Бостонської консультативної групи
54. Аналіз страхового портфеля з використанням матриць фірми МакКінзі.
55. Управління страховим портфелем конкурентноспроможних страхових послуг.
56. Сучасний стан та напрямки розвитку управління якістю страхових продуктів в Україні.
57. Особливості страхової послуги як товару.
58. Поняття, типи й основні принципи функціонування систем продажів страхових продуктів.
59. Пряма система продажів страхових продуктів.
60. Системи продажів страхових продуктів з залученням страхових агентів.
61. Принципи управління мережею страхових агентів.
62. Системи продажів страхових продуктів через страхових та перестрахових брокерів.
63. Порівняльний аналіз систем продажів страхових продуктів.

64. Підсистема кадрового менеджменту страховика.
65. Основні професійні якості менеджера страхової організації.
66. Переваги принципу делегування повноважень в управлінні персоналом страховика.
67. Менеджмент ризиків страхової діяльності: його мета і зміст.
68. Особливість ідентифікації й оцінки ризиків страхової діяльності.
69. Характеристика ризиків страхової діяльності.
70. Принципи організації служби менеджменту ризиків страхової компанії.
71. Повний цикл управління ризиками страхової діяльності.
72. Організаційно-технічні способи управління ризиками страхової діяльності.
73. Фінансово-договірні способи управління ризиками страхової діяльності
74. Страхування і перестрахування як засіб управління ризиками діяльності страховика.
75. Визначення, зміст та функції перестрахування. Законодавче регулювання перестраховальної діяльності.
76. Принципи управління перестраховальною діяльністю.
77. Управління пропорційним перестрахування.
78. Управління непропорційним перестрахування.
79. Порівняльний аналіз управління перестраховальною діяльністю з вітчизняними та закордонними перестраховиками.
80. Сутність, функції та склад фінансового менеджменту страхової компанії.
81. Оцінка фінансових ресурсів страхової компанії.
82. Планування фінансової діяльності страхової компанії.
83. Основні принципи й особливості управління фінансами страхової компанії.
84. Управління формуванням та розміщенням страхових резервів
85. Управління інвестиційним портфелем страхової компанії.
86. Управління платоспроможністю страховика.

87. Управління формуванням та використанням прибутку.
88. Управління податками страховика.
89. Показники, що використовуються в економічному аналізі страхових операцій.
90. Фінансовий моніторинг у страховій діяльності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. № 435-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-4>.
3. Про страхування : Закон України від 07.03.96 № 86/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр/>.
4. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1702-VII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>.
5. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: : Закон України від 12. 07. 2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/>.
6. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1 липня 2004р. № 1961-IV. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1961-4/>.
7. Про затвердження форм обліку та подання інформації, пов'язаної із здійсненням фінансового моніторингу, та інструкції щодо їх заповнення : Наказ Міністерства Фінансів України від 26.04.2013 р. № 496 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0805-13>.
8. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : розпорядження Держфінпослуг від 17.03.2005 р. № 3755

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine.uapravo.net/data/base21/ukr21633.htm>.
9. Про затвердження Принципів корпоративного управління : рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.07.2014 р. № 955 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>.
 10. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків : розпорядження Держфінпослуг від 03.02.2004 р. № 39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>.
 11. Про затвердження Вимог щодо регулярного проведення стрестестування страховиками та розкриття інформації щодо ключових ризиків та результатів проведених стрес-тестів : розпорядження Нацкомфінпослуг від 13.02.2014 р. № 484 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0352-14>.
 12. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): Постанова Кабінету Міністрів України № 913 від 07.12.2016р. [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/913-2016-n>.
 13. Методичні рекомендації щодо формування коду виду фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2010/28122010/metod-cody-new.pdf.
 14. Бігдаш В.Д. Методичні аспекти бізнес-планування діяльності страхової компанії / В.Д.Бігдаш// Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. -2009.- №3, Т.1- С.67-73
 15. Бігдаш В. Д. Страхування: Навч. посіб. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2007. - 448 с.
 16. Бланд Д. Страхование: принципы и практика. - М.: ФиС, 1998. – 414 с.
 17. Внукова Н.М., Временко Л. В., Успенко В. І. Страхування: теорія і практика: навч.-метод. посіб. - 2-ге вид., перероб. та доп. - Х.: Бурун Книга, 2009. - 656 с
 18. Вовчак О. Д. Страхова справа: підручник/ [Вовчак О. Д.]. - К.: Знання, 2011. - 391 с.
 19. Гаманкова О. Страхова послуга як продукт діяльності страхових компаній в умовах ринку/ О.Гаманкова// Вісник КНУ імені Т.Шевченка.- 2008.- №104.-С.16-19
 20. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: навч. посіб. / О.О. Гаманкова. — К.: КНЕУ, 2007. — 328 с.

21. Говорушко Т. А., Стецюк В. М., Толстенко О. Ю. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку: монографія. - К.: ЦУЛ, 2013. - 168 с.
22. Горбач Л.М., Каун О. Б. Страхування: навч. посіб. - К.: Кондор, 2010. - 520 с.
23. Гоцуляк С.А., Залетов А.Н., Перетяжко А.И., Шевченко В.И. Страхование дело в Украине: состояние, тенденции, перспективы. – К.: Международная агенция «ВеeZone», 2005. – 416 с.
24. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб./ [Долгошея Н. О.]. - К.: ЦУЛ, 2010. - 318 с.
25. Ефимов С.Л. Деловая практика страхового агента и брокера: Учеб. пос. – М.: ЮНИТИ, 1996. - 416 с.
26. Законодавство України про страхування: збірник офіційних документів станом на 3 вересня 2012 р./ [Упоряд. Руснак Ю. І.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 410 с.
27. Конспект лекцій з дисципліни «Страховий менеджмент» для студентів спеціальності 8.030.508.01 «Фінанси і кредит» для всіх форм навчання /Павлов В.І., Павлов К.В., Свєрдлюк І.В.- Рівне: НУВГП, 2014.-102с.: [Електронний ресурс].-Джерело доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2053/1/06-03-117.pdf>
28. Кравченко В. Розвиток методів аналізу платоспроможності страховика як складової фінансової безпеки страхової компанії / В. Кравченко //Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2013. – № 1 (21). –С. 87–88
29. Кнейслер О.В. Теоретичні засади управління активами страхової компанії / О.В.Клейслер// Наукові записки.Серія «Економіка» Випуск 12.-2009.- С. 224-235
30. Кузьмін О. Є., Завербний А. С., Іващук Н. Л. Міжнародні страхові послуги: теоретико-прикладні засади: навч. посіб. - Львів: Львівська політехніка, 2009. - 200 с.
31. Кургин Е. А. Страховой менеджмент: управление деятельностью страховой компании / Е. А. Кургин. – М. : РосКонсульт, 2005. – 304 с.
32. Маркетинг у страхуванні[Електронний ресурс]. - Джерело доступу: <http://www.student-works.com.ua/kursovi/VJD/960.html>
33. Ненно І. М. Страховий менеджмент : навч. посіб. / І. М. Ненно. – Х. : Бурун книга, 2011. – 224 с.
34. Никулина Н. Н. Страховой менеджмент : учеб. пособие. / Н. Н. Никулина, Н. Д. Эриашвили. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 703 с.
35. Никулина Н. Н., Березина С. В. Финансовый менеджмент страховой организации: учеб. пособие. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 431 с.
36. Никулина Н.Н. Страхование: учеб./ Никулина Н.Н., Березина С.В. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 511 с.

- 37.Олешко Н.В. Управління достатністю капіталу страхових компаній. / Олешко Наталія Сергіїна Дисс. на здобуття наук.ступ.канд.економ.наук. Спеціальність 08.00.08-гроші, фінанси і кредит.-2016. 391с.
- 38.Основи довгострокового страхування:Навч. посіб./Головко А. Т., Денисенко М. П., Ковтун В. Г. та ін.– К.:Алерта, 2007.– 444 с.
- 39.Охріменко О.О. Страховий захист: менеджмент, маркетинг, економіка безпеки (туристичне підприємництво): Навч. посіб. – К.: Міжнародна агенція “BeeZone”, 2005. – 416 с.
- 40.Підсумки діяльності страхових компаній у 2016 році // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < <http://forinsurer.com/files/file00334.pdf>
- 41.Плиса В. Й. Страховий менеджмент : навч. посіб. / В. Й. Плиса; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. - 377 с.
- 42.Полчанов А.Ю. Теоретичні основи страхового менеджменту /А.Ю.Полчанов//Вісник ЖДТУ.Серія: Економічні науки.-2014.-№2 (68).-С.282-287
- 43.Практикум зі страхування: навч. посіб./ [Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. та ін.]. - К.: Київський університет, 2010. - 479 с.
- 44.Приходько В.С. Бухгалтерський облік страхової діяльності: Навч. посіб. пособие. – 2-ге вид., доп. і перероб. и перераб. – К.: Лібра, 2002. – 216с.
- 45.Сокиринська І. Г. Журавльова Т.О., Аберніхіна І.Г. Страховий менеджмент. Навчальний посібник./ І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. - 300 с.
- 46.Стратегічне управління страховою компанією: Кол. Моногр./В.М.Фурман, О.Ф.Філонюк, М.П.Ніколенко, О.І.Барановський та ін.; Наук.ред. та кер. кол. авт. д-р екон. Наук В.М.Фурман. – К.:КНЕУ, 2008. – 440с.
- 47.Стратегічне маркетингове планування в страхових компаніях : [монографія] / І. Л. Литовченко, В. Рулінська, Л.В. Новошинська, В.Г. Баранова; — Одеса :ИНВАЦ, 2014. — 280 с.
- 48.Страхование / Под ред. Т.А.Федоровой. – 2-е изд. перераб. и доп. – М.: Экономист, 2005. – 768с.
- 49.Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації: монографія/ О.В. Козьменко, С.М. Козьменко, Т.А. Васильєва. – Суми, 2011. – 388 с.
- 50.Страховий менеджмент : підручник / С. С. Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін. ; за ред. С. С. Осадця. – К. : КНЕУ, 2011. – 333 с.
- 51.Страховий менеджмент : навч. посіб. / Куцик П. О. [та ін.]; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. - 243 с.

52. Страхування: підруч./ [Ред. Базилевич В. Д.]. - К.: Знання, 2008. - 1019 с.
53. Страхування: Договори, суд, законодавство: Наук.- практич. посіб./ Укл. Нескороджена Л.Л. - К.: Вид-ць Фурса С. Я., КНТ, 2007. - 544 с.
54. Страхування в Україні: Нормативно-правове регулювання/Роїна О. М.– 2-е вид., перероб. і доп.– К.:КНТ, 2006.– 420 с.
55. Супрун А. А., Супрун Н. В. Страховий менеджмент: навч. посіб. - Л.: Магнолія 2006, 2011. - 301 с.
56. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія / Н. В. Ткаченко; Нац. банк України, Ун-т банків. справи. — Черкаси: «Черкаський ЦНТЕІ», 2009. — 570 с.
57. Ткаченко Н. В. Страхування: Навч. посіб. - К.: Ліра-К, 2007. - 376 с.
58. Трегубов Е., Брижко О. Спори у сфері страхування. - Х.: Фактор, 2011. - 656 с.
59. Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 232 с.
60. Филонюк А.Ф., Залетов А.Н. Страховая индустрия Украины. – К.: Международная агенция «БИЗОН», 2008. – 448С.
61. Шірінян Л. В. Страховий менеджмент [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050801, 8.03050801 «Фінанси і кредит» денної та заочної форм навчання / Л. В. Шірінян. – К.: НУХТ, 2014. – 143 с.
62. Шумелда Я.П. Страхування: Навч. посібник. – Вид. 2-ге, розширене. – К.: Міжнародна агенція «БІЗОН», 2007. - 384с.

Допоміжна

63. Братюк В. Сучасні аспекти й завдання страхового менеджменту / Віра Братюк // Галицький економічний вісник — Тернопіль : ТНТУ, 2014. — Том 47. — № 4. — С. 69-76.
64. Дадико Г.Д. Маркетингові інновації як актуальний напрям розвитку страхового ринку України в сучасних умовах/ Г.Д.Дадико Інвестиції: практика та досвід.- 2016.-№5.-С.59-63
65. Ефимов С.Л. Организация управления страховой компанией: теория, практика, зарубежный опыт. - М.: Российский юридический издательский дом, 1995. — 150 с.
66. Ефимов С.Л. Энциклопедический словарь: Экономика и страхование. — М.: Церих—ПЭЛ, 1996. — 528 с.
67. Забурмеха Є.М. Страхова діяльність як об'єкт дослідження маркетингу/ Є.М.Забурмеха //Вісник Хмельницького національного університету.-2010.-№6, Т.4.-С.173-177
68. Землячова О.А. Оцінка фінансового стану страховика та шляхи його поліпшення/ О.А.Землячова/ / Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції.-2014.-№2.-С.54-66

- 69.Зубец А.Н. Страховой маркетинг. – М.: Анкил, 1997. – 256 с.
- 70.Зубец А.Н. Страховой маркетинг в России. - М.: Центр экономики и маркетинга, 1999. - 344с.
- 71.Каліщук І. Сутність та особливості фінансового менеджменту страхової компанії/ І.Каліщук.// Програма і матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і студентів «Сучасні проблеми розвитку підприємств харчової промисловості: теорія та практика», 13–14 листопада 2014 р. — К.: НУХТ, 2014 р. —С. 184-186
- 72.Нечипорук Л.В. Закон Украины "О страховании": Комментарий.– Х.:Одиссей, 2002.– 288 с.
- 73.Слинько О.Ю. Вплив економічної кризи на фінансову надійність страхових компаній в Україні/ О.Ю.Слинько// Молодий вчений.- 2015.-№12(27).-С. 157-160
- 74.Страхование от А до Я. Книга для страхователей./ Под ред. Л.И. Корчевской, К.Е. Турбиной. — М.: ИНФРА-М, 1996. – 624 с.
- 75.Страховий ринок України: Альманах. – К.: ПП “Поліграфічні послуги”, 2011. – 352с.
- 76.Чинёнов М. В. Страхование внешнеэкономической деятельности: учеб. пособие. - 2-е изд., стер. - М.: Омега-Л, 2008. - 244 с.
- 77.Фінансовий моніторинг : навч. посіб. / Н. М. Внукова, Ж. О. Андрійченко. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2013. – 204 с.
- 78.Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку : монографія / В. М. Фурман. – К. : Наукова думка, 2006. – 334 с.
- 79.Шелехов К.В., Бігдаш В.Д. Страхування. Страхові послуги: Навч.-метод. посіб. – К.: ІЕУГП, 2000. – 268 с.

Інформаційні Ресурси

- 80.База законодавства ЄС - EUR-Lex – [http:// europa.eu.int/eur-lex/](http://europa.eu.int/eur-lex/)
- 81.Верховна Рада України – [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua) ;
<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
- 82.Верховний суд України – [http:// www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua)
- 83.Вищий адміністративний суд України - [http:// www.vasu.gov.ua](http://www.vasu.gov.ua)
- 84.Європейський Союз – [http:// europa.eu.int/index-en.htm](http://europa.eu.int/index-en.htm)
- 85.Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
- 86.Конституційний суд України – [http:// www.ccu.gov.ua](http://www.ccu.gov.ua)
- 87.Ліга страхових організацій України. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://uainsur.com>.
- 88.Міністерство освіти і науки України – [http:// www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)
- 89.Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Офіційний сайт. – Режим доступу : www.nfp.gov.ua.
- 90.Президент України – [http:// www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua)

91. Рада Європи – [http:// www.coe.int](http://www.coe.int)
92. Система "Експерт-ФМ". Руководство пользователя [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.expert-fm.com/docs/manual>.
93. Українська федерація убезпечення. Офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.ufu.org.ua/ua>.
94. Фориншурер – страхование в Украине [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/>.
95. Insurance Top [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://insurancetop.com/>.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Тематичний план

Зміст дисципліни

Методичні матеріали до практичних та семінарських
занять

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів з
дисципліни

Методичне забезпечення контролю знань

Список літератури

Відповідальний за випуск _____

Редактор _____

Комп'ютерна верстка _____

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

_____ 039 Київ - 39, вул. Фрометівська, 2, МАУП